

Wstęp

Bioróżnorodność stanowi fundament zdrowia ekosystemów, stabilności klimatycznej oraz dobrostanu ludzkości. Niestety, według najnowszych raportów z 2025 roku, zarówno w Europie, jak i na świecie, obserwujemy niepokojące spadki różnorodności biologicznej. W niniejszym raporcie przedstawiono aktualny stan bioróżnorodności, główne zagrożenia oraz rekomendacje działań ochronnych.

1. Stan bioróżnorodności w Europie

1.1. Ogólny stan środowiska

Zgodnie z raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) "Europe's environment 2025", stan bioróżnorodności w Europie jest niepokojący. Aż 81% ocenianych siedlisk, 39% ptaków oraz 62% innych gatunków objętych ochroną znajduje się w złym lub bardzo złym stanie. Ponadto, tylko 38% rzek, jezior oraz wód przybrzeżnych osiąga dobry lub wysoki stan ekologiczny, co odzwierciedla stagnację w poprawie jakości wód od 2010 roku [Agencja Środowiska Europejska](#).

1.2. Utrata bioróżnorodności

W Europie obserwuje się spadek liczby gatunków we wszystkich ekosystemach – lądowych, słodkowodnych i morskich. Główne przyczyny tego zjawiska to:

- **Zmiany w użytkowaniu gruntów:** Intensywna urbanizacja, rolnictwo przemysłowe i wylesianie prowadzą do utraty siedlisk.
 - **Zanieczyszczenie środowiska:** Emisje gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia chemiczne i odpady wpływają na zdrowie ekosystemów.
 - **Wprowadzenie obcych gatunków:** Inwazje gatunków obcych mogą zaburzać równowagę ekologiczną.
 - **Zmiany klimatyczne:** Wzrost temperatury, zmniejszenie opadów i ekstremalne zjawiska pogodowe wpływają na przetrwanie wielu gatunków.
-

2. Stan bioróżnorodności na świecie

2.1. Globalne zagrożenia

Według raportu "Global Risks Report 2025" opublikowanego przez World Economic Forum, utrata bioróżnorodności i załamanie ekosystemów stanowią połowę z dziesięciu najpoważniejszych zagrożeń na świecie w najbliższej dekadzie. Globalne populacje dzikich zwierząt spadły o 73% w ciągu ostatnich 50 lat, a niektóre gatunki tracą różnorodność genetyczną szybciej, niż przewidywano [ACTAsia](#).

2.2. Utrata lasów tropikalnych

Raport "Forest Declaration Assessment 2025" wskazuje, że w 2024 roku utracono 8,1 miliona hektarów lasów, co stanowi 63% więcej niż zakładały cele dotyczące zatrzymania wylesiania do 2030 roku. Główne przyczyny to ekspansja rolnictwa, pożary lasów oraz działalność wydobywczą. Pożary, zwłaszcza w Amazonii, pogłębiają kryzys, emitując więcej CO₂ niż całe Niemcy [Forest Declaration Assessment](#).

2.3. Utrata mokradeł

Mokradła, będące jednymi z najbardziej bioróżnorodnych ekosystemów, są szczególnie narażone na degradację. Zgodnie z raportem "Global Wetland Outlook 2025", od lat 70. XX wieku utracono ponad 40 mln ha mokradeł, a prawie 25% z pozostałych jest poważnie zdegradowanych. W Europie i Ameryce Północnej poziom dewastacji również stale rośnie [Forest Declaration Assessment](#).

3. Wyzwania i rekomendacje

3.1. Wyzwania

- **Zmiany klimatyczne:** Wzrost temperatury, zmniejszenie opadów i ekstremalne zjawiska pogodowe wpływają na przetrwanie wielu gatunków.
- **Degradacja ekosystemów:** Utrata siedlisk, zanieczyszczenie środowiska i wprowadzenie obcych gatunków prowadzą do spadku bioróżnorodności.
- **Brak skutecznego monitoringu:** Niedostateczne dane utrudniają ocenę stanu bioróżnorodności i skuteczność podejmowanych działań.

3.2. Rekomendacje

- **Wzmacnianie ochrony obszarów chronionych:** Zwiększenie powierzchni obszarów chronionych oraz ich efektywne zarządzanie.
 - **Odbudowa ekosystemów:** Inwestowanie w rekultywację zdegradowanych ekosystemów, takich jak mokradła czy lasy.
 - **Edukacja i zaangażowanie społeczne:** Podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat znaczenia bioróżnorodności i angażowanie obywateli w działania ochronne.
 - **Współpraca międzynarodowa:** Koordynacja działań na poziomie europejskim i globalnym w celu skutecznej ochrony bioróżnorodności.
-

4. Podsumowanie

Bioróżnorodność jest niezbędna dla zdrowia naszej planety i dobrostanu ludzi. Jej ochrona wymaga zaangażowania wszystkich – od jednostek po instytucje międzynarodowe. Tylko wspólnymi siłami możemy zapewnić przyszłym pokoleniom zrównoważony rozwój i bogactwo naturalne naszej planety.

Źródła:

- Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) [Agencja Środowiska Europejska](#)
- Forest Declaration Assessment 2025 [Forest Declaration Assessment](#)
- Global Risks Report 2025 [ACTAsia](#)
- Global Wetland Outlook 2025 [Forest Declaration Assessment](#)
- World Economic Forum [ACTAsia](#)